

ASİSTAN EĞİTİMİNDE SORUNLAR

Dr. Ahmet Burak ERDEM
Dışkapı Yıldırım Beyazıt E.A.H.
Acil Tıp Kliniği

SUNUM PLANI

- TANIM
- AMAÇ
- SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ
- ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
- TARTIŞMA

TANIM

Uzmanlık eğitimi:

- Öğrencisine /asistanına rehberlik ve gözetim altında sunulan organize eğitim programıdır.
- Bir yandan hastaların güvenli ve uygun sağlık hizmeti almaları garanti altına alınırken öte yandan asistanların mesleki ve kişisel gelişimini sağlar.

AMAÇ

- Asistan eğitimindeki sorunları değerlendirirken amaç geleceğe dönük olarak, sorunları çözmek ve öneriler geliştirmek olmalıdır.
- Nerelerde hata var.
- Bu hatalar neden var.
- Niçin tam olarak çözüme ulaşamıyor.
- Çözüm için neler yapılmalı.

SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eğitim hastanelerinde kuruluştaki sancılar:

- Fiziki zeminin hazır olmayışı
- Kliniğin gerekli donanımının planlanmamış olması
- Akademik kadronun planlanmaması ve buna müteakip eğitiminde planlanmaması
- Birçok eğitim hastanesinde acil tıp kliniğinde bölüm uzmanının dahi olmaması
- Eğiticilerin pedagojik yetersizlikleri
- Eğitim sisteminde organizasyonda yetersizlik

SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Acil tıp nosyonu...

- Diğer klinik branşların acil tıp kliniğini tam anlamıyla benimsememesi...
- Acil kliniğinde hala başka branşların yer alması...
- Acilde bakış açısı farklılıkları oluşturması
- Acil asistanının; uzmanı olmayan yada az olan kliniklerde eğitiminin diğer kliniklerin inisiyatifine kalması
- Bazı acil kliniklerinde hala pratisyen hekimlerin asistanlarla beraber olması...

SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Eğitim hastanelerinde konsültasyonların bilgiyle değil çoğunlukla maalesef kişilerin şahsi kanaatlerine kalması
- Acil asistanında boş vermişliğe neden olması
- Asistanların araştırma ve kalite gelişim programlarına katılmaları için fırsat ve zamanlarının olmaması
- Yasal mevzuatın yetersizliği
- Eğitim veren kurumları denetleyen mekanizmaların olmaması
- Asistanların özlük haklarındaki yetersizlikler

SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Eğitim hastanelerinde aşırı hasta yükünden dolayı eğitimden daha çok hasta hizmeti sunulmaktadır.
- Buda çoğu hastanede asistanlarda ağırlıklı olarak tecrübeye dayalı eğitim sistemi oluşturmaktadır.
- Hasta fazlalığı eğitime katkı mı yoksa zarar mı sağlıyor tartışmalıdır.
- Ve sonuçta yapmış olduğunuz hizmeti istatistiksel olarak yansıtamıyorsunuz. Bilimsel çalışmalar istenen düzeye ulaşmıyor.

SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Eğitim hastanelerinde acil servislerinde günde 1000'e kadar çıkan sayıda hasta bakılıyor.
- Zaten acil servislerin işleyişi ve hasta akışı acil tıp uzmanlığının anlayışına tamamen aykırı.
- İçeride 5-6 branşın asistanı, farklı odalarda poliklinik hizmeti sunuyor.
- Yatışı gerekenler çoğunlukla yer olmadığı için gözlem ünitelerine alınıyor. Yataklı bir servis gibi hasta takipleri yapılıyor.
- Konsültan branşlar acildeki hastaları çekme hususunda sorun çıkartıyorlar.

SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Acil servis nöbetlerinde bazı asistanlar eğitimlerini başka branştan geçici olarak gönderilen genellikle de kıdemli asistanlardan öğreniyorlar.
- Bu öğrenme tarzı da usta çırak ilişkisini geçemiyor.
- Bazıları ise sadece kapı doktorluğu diye de bilinen, karantina diye de adlandırılan, sadece basit yakınmaların bakılıp gönderileceği bir poliklinik hizmetini sunmaları konusunda zorlanıyor.

SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Eğitim ve araştırma hastanelerinde acil tıp şefliklerinin kurulmaması yüzünden eğitimde sıkıntı yaşanıyor .
- Acil tıp şeflikleri kurulmadığı için, hastanelerde eğitimden sorumlu olarak koordinatör şefler bulunuyor.
- Koordinatör şeflerin çoğu acil tıbbi yakından tanımıyor, eğitimin nasıl olacağı konusunda yeterli bilgiye sahip değil.
- Eğitim organizasyonunda zorluk yaşanıyor.

ÇÖZÜM

- Günümüzde hizmete dayalı bir eğitim süreci yaşanmaktadır.
- Eğitim kalitesi ile sağlık hizmeti kalitesi arasında uygun bir denge oluşturulmalıdır.
- Eğitim hedefleri ile asistanlar tarafından sunulan sağlık hizmetlerinin ağırlığı çelişmemelidir.

ÇÖZÜM

- Çözüm üretmeye standart bir eğitim programının hazırlanmasından başlamak gerekir.
- Ancak bu şekilde eğitim hastanesi ile üniversite hastanesi ve büyük şehir ile küçük şehir arasındaki eşitsizlikler giderilebilir.
- Uzmanlık eğitimi için uluslararası standartlar tanımlanmıştır ancak ülkelerin öncelikli sağlık sorunları ve sağlık politikaları çerçevesinde sağlık insan gücü planlaması uzmanlık eğitiminin ülkelere göre farklılıklar içerebileceğini göstermektedir .

ÇÖZÜM

- Ülkemizde eğitim veren kurumları akredite eden ve yeterince denetleyen mekanizmalar bulunmamaktadır ve bu görevleri üstlenecek kurumlara ihtiyaç duyulmaktadır.
- İnsan gücü planlaması yapılarak daha çok hasta ve eğitim olanağı sağlanmalıdır.
- Hastaneler arası koordinasyon sağlanarak ortak toplantılar düzenlenmeli ve eğitim hastaneleri ve üniversiteler arasında işbirliği artırılmalıdır.
- Bu çerçevede asistan birliğinin oluşturulması çok önemli bir hal almaktadır.

ÇÖZÜM

- Eğitim ve araştırma hastanelerine başvuran hasta sayısına dikkat çekilecek olunursa, hastanelerde kurulacak acil tıp şefliklerinde acil tıp öğretim üyesi ve uzmanlarının, asistan eğitiminin ve hasta bakım hizmetinin yürütülmesine olanak sağlayacak oranda olmalı.
- Kurulacak şefliklere acil tıp uzmanı şef ya da şef yardımcısının atanması ve en azından her bir eğitim hastanesinde en az bir acil tıp uzmanı başasistanın görevlendirilmeli.

ÇÖZÜM

- Eğitim hastanelerindeki hasta yükü üniversite hastanelerince paylaşılmalı.
- 2008 'de 112 karşılama oranları
- Dışkapı Yıldırım Beyazıt E.A.H. %17.75 (10213)
- Numune E.A.H % 13.89
- Atatürk E.A.H. % 11.31
- Ankara E.A.H. %9.24
- Aynı yıl Dışkapı acile 233167 hasta başvurmuş.

ÇÖZÜM

- Triage sisteminin acillere mutlaka yerleştirilmesi gerekiyor.
- Acil uzmanlarının asistanlarla aktif olarak çalışması gerekiyor. Sadece vizitlerde danışılan hastalar için değil.
- Acil asistanın yükümlülüğü dışındaki işlerle uğraşması engellenmeli. (yoğun bakım hizmetleri vs...)

ÇÖZÜM

- Rotasyon hedefleri belirlenmeli ve asistanın rotasyonda alması gereken eğitimi ne kadar aldığı sorgulanmalı.
- Asistanın eksik kaldığı noktalardaki eğitimi
 - ek rotasyon programıyla
 - dış merkezde rotasyon programıyla
 - video görüntüleriyle
 - kaliteli teorik eğitim ile

ÇÖZÜM

- Asistan eğitiminin verilemediği eğitim hastanelerinde çalışan uzman ve asistanların bu hizmetin verildiği merkezlere taşınmalı.

TARTIŞMA

- Çözümün ortada olduğu kronikleşmiş acil eğitimin sorunlarının çözümünün önündeki engeller hala niye aşılamıyor. En geç 2 yıl sonra eğitim hastaneleri uzman vermeye başlayacak.

KAYNAKLAR

- *Akademik Dizayn Dergisi*, 2007;1:6-9
- http://www.medimagazin.com.tr/haber_41363.html
- <http://www.diskapieah.gov.tr/acil-tip.htm>